

איך להביא את הסטודנטים לקרוא לפני השיעור?

הבלתי צפוי. אולם אפשר לנטרל את החרדה מן השאלות ולשפר את אוזירת הכיתה אם השאלות המוצגות הן בדיקן אותן שאלות שניתנו מראש בהקשר לחומר הקריאה – מטלות הקריאה – כך שהסטודנטים יכולים להתכונן ולהשיב עליהן בזמן הקריאה.

עריכת סיכומים והצגת נקודת מבט אישית. במקום שאלות במסגרת מטלות הקריאה, אפשר להטיל על התלמידים חובת הגשה של סיכום הנקודות העיקריות בחומר הקריאה או של נקודת מבטם האישית על חלקים מסוימים בחומר הקריאה.

עריכת בוחן פתע בתחילת השיעור. זוהי טקטיקה מקובלת וגם שנואה על הסטודנטים. הבוחן יהיה יעיל אם מטרותיו יהיו ברורות, ואם הוא יקדם את למידת הנושא ואת הדיון בכיתה. חשוב ליידע את הסטודנטים מראש שבוחנים כאלה עשויים להיערך מדי פעם.

עריכת בוחן מתוכנן מראש בתחילת השיעור. טקטיקה זו מקטינה ואף מבטלת את ההרגשה הרעה של הסטודנטים. אפשר לנסח שאלות אחדות על חומר הקריאה לשיעור, הדורשות תשובות קצרות, שאותן יקבלו הסטודנטים במצורף לרשימת חומר הקריאה (מטלות קריאה קצרות). המורה בוחר את אחת מן השאלות הללו בתחילת השיעור, ועליה צריכים הסטודנטים לענות בכתב ולמסור לו. במקום להשיב על שאלה אפשר לדרוש מן הסטודנטים לרשום בתחילת השיעור סיכום של חומר הקריאה או את נקודת מבטם האישית לגביו.

כלילת רכיב של השתתפות בדיון בציון הקורס. על המורה למצוא לשם כך דרך לרישום ההשתתפות בדיון. **כלילת שאלות מחומר הקריאה במבחנים.**

ג. לא רצוי – "הענשת" התלמידים שלא קראו

השיטות הבאות נצפו אצל מרצים אחדים שבדקו בתחילת השיעור ומצאו שתלמידים רבים לא קראו את קריאת החובה לשיעור:

- ♦ הם הודיעו לתלמידים שחומר הקריאה ייכלל במבחן ולא דנו בו בזמן השיעור.
- ♦ הם הקדישו את החלק הראשון של השיעור לקריאה דמומה של החומר שניתן כמטלה לבית, ואילו את הנושא שהם לא הספיקו לכסות הם השאירו לתלמידים לקרוא בבית.

בדרך כלל טקטיקות כאלו אינן רצויות שכן הן יוצרות אוזירת כיתה בלתי נעימה ובלתי מועילה ללמידה. אם המרצה מחליט לנקוט בשיטות כאלו, עליו להימנע מהפגנת כעס בכיתה או מהצגת המדיניות הזו כנובעת מכעסו על התלמידים או כהענשתם, אלא כתגובה עניינית שהיא הכרחית כדי להמריצם ללמוד את חומר הקורס.

אחת התלונות הנפוצות ביותר הנשמעת מפי מרצים היא שהסטודנטים אינם קוראים את קריאת החובה לקראת השיעורים. דבר זה פוגע ביכולתם להבין את החומר החדש שהמרצה מציג ומונע מהם מלהשתתף באופן מושכל בדיונים המתקיימים בשיעור, שמסתמכים על חומר הקריאה. להלן הצעות אחדות בעניין זה שנאספו ממקורות שונים.

א. יצירת מוטיבציה פנימית לקריאה

יצירת אוזירת כיתה של עניין. משימה זו קשה להשגה. אולם יש מרצים שמצליחים ליצור עניין כה רב בחומר שבעקבות השיעור, הסטודנטים מתעניינים מאוד בקריאתו. בקורסים שבהם נלמד חומר קשה מאוד מבחינה קוגניטיבית, כמו במתמטיקה ובמדעים, הסטודנטים יודעים שללא קריאה לפני השיעור הם לא יבינו אותו. עובדה זו עשויה לשמש כמוטיבציה חזקה לקריאה.

מתן משוב. חשוב להחזיר לתלמידים את העבודות עם משוב, כלומר, מסומנות בהערות. בכיתות גדולות אפשר לבחור מדי פעם בפעם חלק מקבוצת העבודות לשם התייחסות.

סבירות. חומר הקריאה המוטל על התלמידים צריך להיות בכמות סבירה.

ב. יצירת מוטיבציה חיצונית לקריאה

ניסוח מטלות קריאה. המטלות מיועדות לכוון ולהנחות את חשיבת הסטודנטים בשעת קריאת החובה. דרך מובנית יותר למטרה זו היא ניסוח בכתב (על הלוח, בשקף, הצגה באתר הקורס) של שאלות העוזרות לזיהוי נקודות המפתח בחומר הקריאה, ודרישה מן התלמידים להגיש את תשובותיהם בכתב בתחילת השיעור.

ניסוח מטרות הקריאה. על כל חובת קריאה שמוטלת על התלמידים יש לנסח את מטרותיה – מה צריכים התלמידים להבין? מהן הנקודות העיקריות שאליהן יש לשים לב ולדעת אותן? באילו נושאים יתמקד השיעור הבא?

קריאה בשם של סטודנטים מסוימים כדי שישבו על שאלות. בשיטה זו מציג המרצה במהלך השיעור שאלה הקשורה לחומר הקריאה וקורא באקראי, לפי רשימת הנוכחות, בשם של סטודנט כדי שישב עליה. שיטה זו שנואה בדרך כלל על הסטודנטים החוששים מן